

عنوان مقاله:

کاربرد عوامل انسجام در ابیات تخلص قصاید منوچهری

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 15، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

نعیمه سلطانی - دانش‌آموخته‌ی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی / دانشگاه تربیت مدرس

زینب صابریور - استادیار زبان و ادبیات فارسی / دانشگاه تربیت مدرس

علیرضا فولادی - گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجه، دانشگاه کاشان، ایران.

خلاصه مقاله:

انسجام از دیدگاه زبان‌شناسی سیستمی - نقشی برای به وجود آوردن متن‌های یکپارچه مهم است. عوامل انسجام به دو دسته‌ی دستوری و واژگانی تقسیم می‌شوند و هر دسته زیرمجموعه‌هایی را دربرمی‌گیرد. کاربرد عوامل انسجام در متن ادبی به لحاظ کمی و کیفی با متون دیگر تفاوت دارد؛ با این حال بخش‌هایی از متون ادبی از جمله بیت تخلص قصیده این تفاوت را بیشتر نشان می‌دهند که شاعر در این بیت می‌کوشد هرچه بیشتر آغاز قصیده را با بدنه‌ی آن پیوند بزند. در پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی، کاربرد عوامل انسجام در بیت تخلص قصاید منوچهری به عنوان یکی از نمایندگان سبک خراسانی تحلیل شده است. همچنین تلاش شده تا با تکیه بر پژوهش‌های پیشین، الگویی فارسی برای بررسی انسجام در شعر ارائه شود که مشخص شد در دیوان منوچهری از میان ۵۷ قصیده، ۴۱ قصیده بیت تخلص دارند. به طور کلی در محدوده‌ی تخلص قصاید منوچهری ۱۰۰۷ مورد گره انسجامی یافت شد که بسامد عامل انسجام واژگانی (۳۲/۸۲٪) بیشتر از عامل دستوری (۶۷/۱۷٪) بود. در میان عوامل زیرمجموعه‌ی عامل دستوری، ارجاع (۸۱/۱۱٪) بیشترین نقش و عامل ربط (۸۹/۰٪) کمترین نقش را در انسجام دادن به تخلص‌های این شاعر سبک خراسانی داشت. در میان عوامل انسجام واژگانی، عامل باهم آبی (۵۴/۵۰٪) بیشترین بسامد و عامل تقارن نحوی (۲۹/۱٪) کمترین بسامد را داشت.

کلمات کلیدی:

انسجام، بیت تخلص، سبک خراسانی، قصاید، منوچهری، واژگان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1854462>

